

Jnana joga

Joga znanja in modrosti

Svami Vivekananda

 Bird Publisher
2016

Naslov izvirnika:

JNÂNA-YOGA; Svami Vivekananda

Copyright © Bird Publisher, 2016

Sannyâsinova pesem

Prebudi melodijo! Pesem, ki rodila se je
daleč stran, kamor zlò svetá vstopiti ne more,
v gorskih jamah in na planjavah globoko v gozdu,
katere mir si nobena znamenja pohlepa, bogastva in slave
porušiti ne bodo dovolila nikoli; kjer se zliva potok
védenja, resnice in blagoslova, ki obojemu sledí.

Glasno to pesem pój, drzni sannyâsin! Reci —
»Om Tat Sat, Om!«

Razpri okove! Vezi, ki navzdol te držijo prikovanega,
iz svetlečega zlatá, ali temne, surove rude;
ljubezni, sovraštva — dobrega, zlá — dualizmov vseh,
védi, da suženj suženj je, ljubljen ali bičan, nesvoboden;
ker okovi, čerávno zlati, ne vežejo nič manj;
zato razprí jih, drzni sannyâsin! Reci —

»Om Tat Sat, Om!«

Naj temà odide; varljíva svetloba, ki nas privlačí
s svojim utripanjem, pritegne samó še več temè.
Ta žeja po življenju naj ugasne za vedno; ker našo dušo
nenehno priganja

iz rojstva v smrt in iz smrti v novo rojstvo.
Vse premaga tisti, ki premagal sebe je. Védi to
in ne obupaj nikoli, drzni sannyâsin! Reci —

»Om Tat Sat, Om!«

»Kar seješ, to žanješ,« pravijo, »in vzrok zagotovo prinese
posledico; dober dobro; slab slabo; nihče se ne more
tej zakonitosti izogniti. Toda kar obliko ima,
ima verigo tudi.« To je resnica; toda ónkraj
obeh, imena in oblike, je Átman, svoboden vedno.
Védi, da ti si To, drzni sannyâsin! Reci —
»Om Tat Sat, Om!«

Resnice ne poznajo tisti, ki prazne sanje sanjajo,
da so oče, mati, otroci, žena in prijatelj.
Brezspolen Jaz! Katerega oče On je! Čigáv otrok?
Katerega prijatelj, čigar sovražnik je Ta, ki Edini je?
Jaz je v vsemu vse, nič drugega ní;
in ti si To, drzni sannyâsin! Reci —
»Om Tat Sat, Om!«

Samo Eden obstaja — Svoboden — Vsevedni — Jaz!
Brez imena, brez oblike ali madeža.
Le v Njem mâyâ vse té sanje sanja.
Je kot Priča, On se pojavi kot narava, duša.
Védi, da ti si To, drzni sannyâsin! Reci —
»Om Tat Sat, Om!«

Kje iščeš? Svobodo, prijatelj, ti niti ta svet
niti oni drugi podariti ne moreta. V knjigah in templjih
iščeš brezuspešno. Le ti sam v svojih rokáh držiš
vrv, ki te veže. Zato prenehaj jamrati in
spusti vse, kar veže te, drzni sannyâsin! Reci —
»Om Tat Sat, Om!«

Reci: »Mir vsem: od mene nevarnost ne pretí
nikomur, ki žíví. V tistih, ki v višavah se nahajajo,
v tistih, ki grebejo po dnú, jaz sem Jaz v vseh!
Svojega življenja tam in tukaj odrekam se,
vseh nebes, zemlje in peklá, vsakemu upanju in strahu.«
Takó svoje vezí presekaj, drzni sannyâsin! Reci —
»Om Tat Sat, Om!«

Ne zmeni se več za tó, kako telo žíví ali odmira,
njegova naloga je opravljena. Naj ga odnese karma;
in ko nekdó ga okrasí z lovorovim vencem, drugi obrca
to teló; ne reci nič. Nikakršne pohvale ali graje ni,
kjer sta eno častilec in čaščeni ter grájav in grájani.
Zato miren bodi, drzni sannyâsin! Reci —
»Om Tat Sat, Om!«

Resnice tam ni, kjer se nahajajo pohota, slava in
pohlep. Nihčé, ki misli o ženski
kot o svoji ženi, nikoli popoln ne more biti;
in ne tisti, ki poseduje vsaj nekaj, niti tisti,
ki v jezi ujet je, nikoli skozi vrata maye ne stopi.
Zato, vsemu temu odpovej se, drzni sannyâsin! Reci —
»Om Tat Sat, Om!«

Ne imej doma. Kateri dom lahko zadrži te, prijatelj moj?
Naj bo tvoja streha nebó, trava tvoja postelja; in hrana,
kaj sploh lahko spremeni tá, slabó ali dobro kuhana,
sodi nikár.

Nobena hrana ali pijača umazati ne more plemenitega Jaza,
ki Sebe pozná. Kot reka, ki svobodno teče,
bodi vedno ti, drzni sannyâsin! Reci —
»Om Tat Sat, Om!«

Le nekaj jih pozná resnico. Ostali bodo njih sovražili in
jih zasmehovali, veliki Edini; toda ne oziraj se na tó.
Potúj iz kraja v kraj in pomagaj
ven iz temé jim, iz tančice maye. Brez
strahú pred bolečino ali iskanja užitkov,
ónkraj obojega pojdi, drzni sannyâsin! Reci —
»Om Tat Sat, Om!«

In takó iz dneva v dan, dokler se moč karme ne iztroši in
duša osvobodí za vedno. Nič več rojstev,
niti mene, niti tebe, niti Bogá, niti človeka. »Jaz«
to vse je postal, Vse je »Jaz« in Blagoslovljenost.
Vedí, ti si To, drzni sannyâsin! Reci —
»Om Tat Sat, Om!«

*Pesem je Svami Vivekananda napisal v parku Thousand Island v
ameriški zvezni državi New York julija 1895.*

Vsebina

Nujnost religije ...	11
Resnično bistvo človeka ...	27
Maya in iluzija ...	51
Maya in razvoj pojmovanja Bogá ...	73
Maya in svoboda ...	91
Absolut in manifestacija ...	105
Bog v vsemu ...	123
Uresničitev ...	137
Enotnost in različnost ...	163
Svoboda duše ...	181
Vesolje – makrokozmos ...	199
Vesolje – mikrokozmos ...	211
Nesmrtnost ...	229
Atman ...	243
Atman: njegovo jetništvo in svoboda ...	263
Resnični in navidezni človek ...	273
Beseda urednika k slovenskem prevodu knjige Jnana joga ...	303
Iz življenja Svamija Vivekanande ...	307

Nujnost religije

(Predavanje v Londonu)

Od vseh sil, ki so vplivale in ki še vedno sooblikujejo usodo človeštva, ni prav gotovo nobena pomembnejša od pojava, ki ga imenujemo religija. V ozadju vseh družbenih gibanj je čutiti delovanje ravno té posebne sile. Prav tako je najmočnejša povezovalna gonilna sila, ki obstaja med ljudmi, izhaja iz njene moči. Dejstvo je, da so se v mnogih primerih povezave na osnovi religije pokazale močnejše povezave na osnovi rase, geografskih ali rodbinskih povezav. Znano je tudi, da je vez med ljudmi, ki častijo istega Bogá in verjamejo v eno religijo, veliko močnejša in vztrajna, kot so generacijske vezi ali med brati. Velikokrat so ljudje skušali poiskati izvore religije. Vsem starodavnim religijam, ki so se pojavile do današnjega dne, je nekaj skupnega: namreč vse so nadnaravne in kot take niso proizvod človeškega uma, temveč je treba njihov izvor poiskati kje drugje.

Dandanes glede tega med izobraženimi ljudmi prevladujeta dve teoriji. Prva je duhovna teorija religije in druga razvojna ideja Neskončnega. Ena skupina ljudi verjame, da je začetek religioznih idej treba poiskati v duhu prednikov, in druga, da izvira religija v poosebljanju naravnih sil. Človek bi rad ohranil spomine na mrtve sorodnike in verjame, da leti ostanejo pri življenju tudi po tem, ko njihovo fizično telo razpade, zato jim še vedno prinaša hrano ter jih na nek način

še naprej časti. To je koren tistega, kar imenujemo religija.

Z raziskovanjem starodavnih religij, kot so egipčanska, babilonska, kitajska in mnoge druge v Ameriki ter drugod po svetu, bomo z lahkoto kot tisti pravi izvor oziroma začetek religije odkrili jasne sledove verjetja v čaščenja prednikov. Pri starih Egipčanih najdemo idejo o dvojnosti duše. Vsak človek je imel znotraj sebe še eno bitje, ki mu je sicer bilo zelo podobno. Po smrti tega človeka je tá njegov dvojniki zapustil telo in nadaljeval z življenjem. Toda življenje tega dvojnika je trajalo le toliko časa, kolikor je bilo trajno telo pokojnega. Prav zaradi tega so v starem Egiptu tako zelo skrbeli za telesa umrlih ljudi. In prav zato so zgradili toliko velikih piramid, v katerih so ohranjali telesa umrlih, da ne bi bila podvržena naravnemu procesu razpadanja. To pa zato, ker katerikoli del fizičnega telesa bi se kakorkoli poškodoval, bi skladno s tem bil poškodován tudi njegov dvojniki. To je očitna oblika verovanja v duhove prednikov. Pri starih Babiloncih bomo našli podobne razlage o dvojniki, vendar nekoliko drugačne. Pri njih je dvojniki izgubil občutek za ljubezen. Strašil je žive ljudi z namenom, da bi mu darovali hrano in pijačo ter mu na različne načine pomagali. Celó svojim otrokom in ženi ni bil več naklonjen in jih imel rad. Tudi pri starih Hindujcih najdemo sledove verovanja v duhove prednikov. Lahko bi rekli, da je takšno verovanje tudi pri Kitajcih vir religije in se je v tej ogromni deželi ohranilo vse do današnjih dni. Še več; lahko celo zatrdimo, da je na Kitajskem edina religija v razcvetu prav verjetje v duhove prednikov. Po eni strani se torej zdi, da

imajo prav tisti, ki podpirajo trditev, da je čaščenje prednikov sam izvor religije.

Na drugi strani pa obstajajo znanstveniki, ki na podlagi arijske literature dokazujejo, da religija izhaja iz čaščenja narave. Čeprav v Indiji skoraj na vsakem koraku najdemo dokaze o verovanju v duhove prednikov, v najstarejših spisih ni niti sledu o tem. V Rig Vedi Samhiti, v najstarejšem besedilu arijske rase o tem ni nič napisanega. Sodobni učenjaki so mnenja, da je tam govora o čaščenju narave. Videti je, kot da bi človeški umi poskušali ugotoviti, kaj se skriva za odrskimi kulisami. Jutranja zarja, večer, neurje, čudovite mogočne moči narave, njena lepota, vse to predstavlja človeškemu razum izziv, da bi izstopil iz teh pojavov zato, da bi jih razumel. V teh svojih poskusih pripisujejo ti učenjaki tem fenomenom človeške lastnosti, včasih čudovite, a včasih nadčutne, in jim s tem na nek način vdahnejo dušo ter podarijo telo. Vsak tak poizkus se konča s tem, da ti fenomeni postanejo čisto abstraktni, personalizirani ali pač ne. To isto lahko najdemo tudi pri starih Grkih; njihova celotna mitologija je preprosto abstraktno čaščenje naravnih pojavov. In tudi pri starih Germanih, Skandinavcih in vseh drugih arijskih rasah je bilo tako. Zato lahko ugotovimo, da so tudi ti drugi zbrali kar nekaj dokazov, da religija izvira iz poosebljanja naravnih sil.

Čeprav se mogoče lahko komu zdi, da si te trditve nasprotujejo, a oboji lahko najdejo skupni jezik na tretji izhodiščni točki, ki po mojem mnenju predstavlja pravo seme religije, predlagam, da jo poimenujemo boj za preseganje

omejitve čutil. Človek se lahko ali odpravi iskati duhove prednikov, duhove umrlih, ker hoče razumeti, kaj se zgodi, ko telo umre, ali si želi razumeti sile, ki delujejo v ozadju teh presenetljivih naravnih fenomenov. Katerokoli od teh dveh možnosti bo izbral, bo v vsakem primeru skušal preseči omejitve čutil. Slednja ga več ne zadovoljujejo; hoče jih nekako preseči. Nobene potrebe ni, da bi obstajala skrivnostna razlaga za kaj takega. Meni se zdi povsem naravno, da se prvi sij religije pojavi najprej v sanjah. Ali niso sanje nekaj najbolj čudovitega? Vsem nam je znano, da otroci in slabše razviti razumi bolj slabo razlikujejo med sanjami in budnem stanju. Le kaj bi lahko bilo njim bolj naravnega in logičnega, da celo med spanjem, ko je telo tako rekoč mrtvo, um še naprej deluje s svojim zapletenim ustvarjanjem? Le kako presenečen bi bil človek, ki bi v trenutku prišel do zaključka, da se tudi po tem, ko telo za vedno razpade, vse še nadaljuje. To bi bilo za moj razum povsem naravna razlaga za nadnaravno in s takšnim razumevanje ideje sanj se človeški razum povzdigne do vse višjih in višjih konceptov. Seveda bo sčasoma večji del človeštva spoznal, da sanje niso nadaljevanje budnega stanja in da v času sanjanja človek ne doživi nekaj novega, temveč enostavno zgolj povzame izkušnje, pridobljene v budnem stanju.

Toda dandanes že poteka takšna raziskava, ki je obrnjena v človekovo notranjost. Človek se vse bolj pogloblja v različna stanja razuma ter odkriva višja, kot sta stanje budnosti in sanj. Enako se dogaja tudi v vseh organiziranih religijah po

svetu, kjer se takšna stanja imenujejo ekstaza ali inspiracija. Za ustanovitelje teh organiziranih religij, preroke in mesije se govori, da so v nekakšnem stanju, ki niso niti sanje in ne budnost ter da se v takšnem stanju srečujejo stvarmi, ki se nanašajo na tisto, kar imenujemo duhovni svet. Ti ljudje so spoznali stvari veliko bolj intenzivno, kot jih dojemamo v našem budnem stanju. Vzemimo za primer religijo brahminov. Za Vede pravijo, da so jih napisali rishiji (prečrkovano: »rišiji«, op. prev.). Ti rishiji so bili modreci, ki so spoznali določena dejstva. Natančna opredelitev sanskrske besede *rishi* je prerok manter — misli, sporočila iz Vedskih hvalnic. Ti ljudje so vedeli povedati, da so spoznali — doživeli, če lahko uporabimo to besedo v povezavi z nadčutnim — določene stvari in to je bilo kasneje zapisano. Prav takšno trditev najdemo tudi pri Židih in kristjanih.

Nekaj izjem lahko obstoji pri budisti, na primer pri njihovi južnjaški sekti. A ob tem se zastavi naslednje vprašanje: Če budisti ne verjamejo v Bogá in niti ne v dušo, kako lahko potem njihova religija izhaja iz nadčutnega stanja obstoja? Odgovor na to bi bil, da so tudi budisti odkrili večni moralni zakon, ki ni proizvod običajnega človeškega razmisleka, temveč ga je v nadčutnem stanju našel Buda in ga spoznal. Vsi tisti, ki ste preučevali življenje Bude, se boste spomnili, da je Buda v mnogih besedilih, kot tudi na primer v čudoviti pesmi »The Light of Asia«, predstavljen kot sedeč pod drevesom Bo, dokler ni dosegel nadčutnega stanja razuma. Vse njegovo učenje prihaja od tam in torej ne iz intelektualnega razmisleka.

Zato vse te religije potrjujejo eno zelo pomembno dejstvo, ki pravi, da človeški razum v določenem trenutku ne preseže le omejitve čutil, temveč tudi sposobnost sklepanja. Šele takrat se sooči s spoznanji, ki jih ni nikoli prej mogel sprevideti ali se z razmislekom dokopati do njih. In prav to je osnova vseh religij tega sveta. Seveda pa imamo vso pravico, da jih preverimo in jih preizkusimo tudi razumsko. Toda vseeno vse obstoječe religije od človeškega razuma zahtevajo neko izredno sposobnost, da preseže omejitve čutil in razuma; in to sposobnost postavljajo v ospredje kot obče veljavno in potrjeno dejstvo.

Ne glede na resničnost trditev, na katere se opirajo religije, imajo še eno skupno lastnost. Vse so abstraktne in prav nasprotno od konkretnih odkritij fizike, na primer tudi v tistih najbolj organiziranih religijah vzamejo najčistejšo obliko Abstraktnega Enega, pa najsi bo v obliki Abstraktne Prisotnosti kot Vseobsegajočega Bitja ali Abstraktne Osebe, imenovane Bog, ali Moralnega Zakona ali oblike Abstraktnega Bistva, ki se nahaja v ozadju vsega, kar obstaja. V modernem času so se prav tako morali pri pridiganju religije brez sklicevanja na nadčutno stanje uma nasloniti na abstrakcije Starodavnih na način, da so jih drugače poimenovali, npr. »Moralni Zakon, »Ideal Enotnosti« in podobno, in to zato, da bi ponazorili, da to niso čutne abstrakcije. Nihče izmed nas še ni srečal idealnega in popolnega človeka, a bi vseeno brez takšnega ideala le težka napredovali. Prav zato je dejstvo, da obstoji Idealno Abstraktno Eno, ki ga postavijo pred nas v obliki osebnosti ali

Brezosebnega Bitja ali Zakona ali Prisotnosti oziroma Bistva, še posebej poudarjeno in izpostavljeno v vseh religijah. Vedno si prizadevamo, da bi se povzdignili do tega ideala. Vsako človeško bitje, kdorkoli in kjerkoli že je, ima v sebi predstavo neskončne sile. In prav tako ima vsako človeško bitje tudi predstavo neskončnega užitka. Večina stvaritev, ki nas obkrožajo, in dejavnosti, ki se odvijajo pravkar, so rezultat boja za to neskončno silo ali brezkončno zadovoljstvo. A vseeno je zelo malo takšnih, ki si za to prizadevajo, kajti kaj hitro odkrijejo, da je neskončno silo nemogoče spoznati s čutili. Vsi kaj hitro ugotovijo, da do brezkončnega zadovoljstva ne moremo priti s pomočjo čutov ali drugače, čutila in telo so preveč omejeni, da bi lahko izrazili Neskončno. S pomočjo končnega ni mogoče manifestirati Neskončnega. S takšnim poizkušanjem vsak človek slej kot prej odneha. To prenehanje, to odrekanje je po drugi strani nekaj, kjer se rodi etika. Nikoli niso pridigali nobenega etičnega kodeksa, če ta ni temeljil na odrekanju.

Etika vedno pravi: »Ne jaz, temveč ti.« In njen moto je: » Ne zase, temveč za druge.« Zakoni etike pravijo, da je treba opustiti nore ideje individualizma, ki se jih oprijema človek, ko poizkuša s pomočjo čutov najti Neskončno silo in Neskončnega Zadovoljstvo. Sebe je treba postaviti za zadnjega v vrsti in vse druge predte. Čutila povedo: »Najprej jaz.« Etika trdi nasprotno: »Zadnji bom na vrsti.« Zato vsi etični kodeksi temeljijo na odrekanju; destrukciji in ne konstrukciji osebnosti v materialni resničnosti. Neskončno se na tem področju ne bo nikoli izrazilo,

kajti nekaj takega je nemogoče in popolnoma nepredstavljivo.

Zato je za človeka dôbro, da se odreče materialnemu področju stvari, se povzdigne do drugih sfer ter tam poišče globlje ekspresije Neskončnega. Na ta način se oblikujejo različni zakoni etike, katerim je skupno, da vsi kot središčno idejo vsebujejo neskončno samoodrekanje. Ideal etike je popolno samouničenje. Ljudje se prestrašijo, če se od njih zahteva, naj ne mislijo nase. Videti je, da se bojijo izgubiti tisto, kar imenujejo individualnost. Ljudje, ki trdijo, da so najvišji etični ideali povsem pravilni, istočasno niti za trenutek ne pomislijo, da so področje, cilj ter sama osnovna ideja etike prav destrukcija in ne graditev individualnosti.

Z običajnimi materialističnimi standardi nam nikoli ne bo uspelo razložiti etične odnose med ljudmi, predvsem zato, ker ni mogoče napisati nobenega etičnega zakona, ki bi vseboval tudi korist za nekega drugega. Brez potrditve nadnaravnega, če lahko temu tako rečemo, ali percepcije nadzavestega, kot sam temu rečem, etika sploh ne more obstajati. In ideal ne more obstajati brez stremljenja k Neskončnemu. Vsak sistem, ki želi človeka ukalupiti v svoje lastne omejitve, ni sposoben podati razlage etičnih zakonov človeštva. Utilitarizem zahteva, naj zapustimo stremljenje k Neskončnemu, označuje težnjo k doseganju Nadčutnega kot nepraktično in absurdno, a po drugi strani istočasno od nas zahteva, naj bomo etični in delamo dôbro človeštvu. Le zakaj bi to počeli? Če je cilj človeštva sreča, zakaj ne bi najprej sebe osrečil in naredili ostale nesrečne? Kaj nam preprečuje kaj takšnega?

Po drugi strani pa so osnove koristoljubja vse preveč ozke. Vsa sedanja socialna merila in metode izhajajo iz družbe, kakršna pač je. Toda s kakšno pravico lahko potem utilitarizem predvideva, da je družba nekaj večnega. Družba ne obstaja od vekomaj in ne bo vedno obstajala. Najbolj verjetno se zdi, da je sedanja družbena ureditev le neka prehodna stopnja, skozi katero družba evolucijsko napreduje, zato prav noben zakon, ki izhaja iz sedanje družbe, ne more biti nekaj večnega, ker ne vključuje vseh lastnosti človeške družbe. V najboljšem primeru lahko držijo utilitaristične teorije samo v in za sedanje okoliščine. Izven tega so brez vsake vrednosti. Toda po moralnosti, to je etični kodeks, ki izhaja iz religije in duhovnosti, bo vedno nekaj veljavnega. Ta velja tako za posameznika, katerega odnosi so odnosi z Neskončnim, in tudi za družbo — ker družba ni nič drugega kot številna skupina skupaj povezanih posameznikov; in ker se to nanaša na posameznika in njegove zunanje odnose, bi se nujno moralo aplicirati tudi na celotno družbo, in sicer ne glede na to, kakršnekoli so na katerikoli od stopenj njenega evolucijskega razvoja že okoliščine. Tako lahko ugotovimo, da človeštvo vedno nujno potrebuje duhovno religijo. Ne glede na to, kolikor zadovoljstva mu lahko prinese materialno področje njegovega življenja, človek vendarle ne more vedno misliti zgolj na materijo.

Pravijo, da ljudje vse preveč pozornosti posvečajo duhovnim stvarem, ker te zelo vznemirjajo praktičen odnos do sveta. Za časa kitajskega modreca Konfucija so se širile sledeče govornice: »Najprej poskrbimo za ta svet in ko bomo

Beseda urednika k slovenskem prevodu knjige Jnana joga

Ta knjiga predstavlja zbirko predavanj na temo jnâna (prečrkovan: »džnana«, tudi »džnjana«, op. prev.) joge, ki jih je Svami Vivekananda imel v Angliji in Ameriki. Avtor pravi, da jnâna predstavlja skupaj z jogo (mišljena je râja joga, prečrkovano: »radža«, op. prev.), karmo in bhaktijem štiri poti ali joge, na katerih se ljudje seznanijo z meditacijo in kontrolo misli (râja), z delovanjem (karma), z ljubeznijo in predanostjo (bhakti) ter znanjem in modrostjo (jnâna).

Jnâna joga je pot znanja in modrosti. Temà neznanja se obsije z lučjó védenja. Znanju sta v skladu z jnana jogo lastna vsaj dva aspekta: ogenj in svetloba. V ognju védenja zgorijo vse nečistosti našega razuma, vzporedno s čimer se razsvetlí naše notranje zavedanje. Toda tó samozavedanje se ne pojavi kar samo. Kliče po praksi na področju razločevanja med resničnim in neresničnim, odpovedi željam, tako zemeljskim kot tudi vzvišenim, mojstrstvu nad razumom in čutili ter po močnem hrepenenju po samospoznanju.

Dušeslovje jnâna joge nam razloži, da napredek na duhovnem področju ni mogoč, dokler si nas lasti zlagano, neiskreno in hinavsko znanje. Razum se svojim navezanostim na mondéne užitke ne bo odpovedal, razen če je poizkusil kaj veličastnejšega in vzvišenega. Samouresničeni se razkrije v ogledalu razuma, ki se je očistil skozi samokontrolo. Metoda

jnana joge je popeljati iskalca k njegovi edini resnični identiteti, k samouresničitvi. To lahko naredi s poslušanjem o tem, branjem o Njem, razmišljanjem in meditacijo ter podobnim.

Jnâna joga nas uči, da smo sami ustvarjalci svoje usode in da naj za lastne težave nikár ne krivimo drugih ljudi niti Bogá, temveč raje prevzemimo odgovornost za nastale razmere nase in se iz tega kaj dobrega naučimo, kajti le tako bomo lahko razmere spremenili in preusmerili tok našega življenja k tistemu, kar bi iskreno radi.

Glavna naloga jnâna jogija je nadzor čustev. Ko čustva postanejo zgolj sužnji človeške duše, potem razuma več ne morejo vznemirjati, in prav to je namen jnâna joge. Vivekananda pové, da ko se ljudje vsem brezupnim željam srcá odrečejo, potem postanejo nesmrtni.

O znanju Vivekananda pravi, da si ga človek pridobiva predvsem na podlagi izkušen, kajti brez lastnih izkušenj ni mogoče védeti ničesar. Spoznanja ljudi temeljijo na zbranih izkušnjah in vse naše védenje so le usklajene izkušnje.

Avtor podrobneje spregovórá tudi o tem, kje vse so ljudje od nekdaj iskali odgovore na temeljna vprašanja našega obstoja. Najprej so jih iskali v zunanem svetu, v makrokozmosu, pozneje pa so vendarle svoj pogled preusmerili navznoter, v mikrokozmos, torej v njihovo notranjost, kjer je doma duša človeka.

Spoznanje resnice nam prinese nekaj, po čemer globoko v sebi hrepenimo, osvobodi nas vsega neznanja, nakár vsa temà oziroma neznanje hipoma izgine.

Maya je nekaj veličastnega in svetega, a ne zgolj meglica, iz katere se je potrebno prebiti na svobodo. Ljudje to besedo po navadi uporabljajo napačno, da bi označili iluzijo, zablodo ali kaj podobnega. A maya v teoriji predstavlja enega od glavnih stebrov in prav zato jo je nujno pravilno razumeti.

Vivekanandin nasvet ljudem je, naj vsakomur dovolimo, da si po njegovih predstavah ustvari svojo lastno vizijo tega svetá in naj nikomur ne škodimo ter ne negirajmo položaja drugega. Vzemimo raje človeka takšnega, kot je, in mu, če le lahko, ponudimo roko pomoči ter ga potegnimo na višji nivo, a ga nikár ne poškodujmo in ne uničujmo. Dolgoročno bomo zagotovo vsi enkrat spoznali resnico.

Za avtorja obstajata vsaj dve vrsti poguma. Po eni strani je pogumno zreti v puškino cev, ki jo v rokáh držijo okolica, kjer človek živi, ter inštitucije družbe in je nabita z naboji zavisti, prisile, povzpetništva, laží, zavajanja ter bolj ali manj prikritih oblik krutost in podobnim, po drugi pa je pogumno imeti resnična duhovna prepričanja, tá spoštovati in v skladu z njimi tudi živeti. Katero od teh dveh (bo)ste izbrali vi, dragi bralec?

Ob zaključku tega predgovora se iskreno zahvaljujem prijatelju za njegov moralni in v celoti finančni doprinos, da je lahkó knjiga, ki jo prebirate, po desetletjih temè zagledala luč dneva tudi v slovenskem jeziku.

Damjan

V Mengšu, 16.1.2016

Iz življenja Svamija Vivekanande

Svami Vivekananda je v svojem življenju (1863–1902) ljudem zapustil štiri klasična dela: Râja (prečrkovano: »radža«, op. prev.) joga, Karma joga, Bhakti joga in Jnâna (prečrkovano: »džnana« ali »džnjana«, op. prev.) joga, kjer je predstavil glavne teme hindujske filozofije. Vse te knjige predstavljajo urejene zapise njegovih predavanj po svetu. Seveda je na svojih predavanjih v Ameriki, Angliji in Indiji obravnaval tudi številne druge tematike, pisal pisma svojim številnim prijateljem in učencem, napisal številne pesmi in bil ljudem duhovni vodnik in učitelj.

V Indiji je ustanovil meniški red in misijon Ramakrishne, kjer deluje še danes in je ena od najvidnejših religioznih organizacij moderne Indije. Posveča se razširjanju hindujske duhovne kulture, ne samo v Vivekanandini domovini, temveč tudi v Ameriki, drugod po svetu in pri nas.

Nekako naravna tendenca Vivekanande, enako tudi njegovega učitelja Ramakrishne, je bila se skozi poglobljeno kontemplacijo na Absoluta dvigniti visoko nad svet in pozabiti nase. A drug del njegove osebnosti je s trpljenjem ljudi globoko sočustvoval. Po eni strani si je torej prizadeval za nenehen stik z Bogom, po drugi pa pomagati ljudem. Za svojo življenjsko nalogo in poslanstvo je izbral služenje ljudem, kar ga je, kjerkoli se je že nahajal, z njimi zelo zblížalo.

Jnana joga

*»Vse premaga tisti, ki premagal sebe je. Védi to
in ne obupaj nikoli, drzni sannyâsin!«*